

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 38—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 8:60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. UGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOŠ. KRMPOTIĆ u Pulj, trg Custoza 1. Uredništvo: Slišanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Pulj. — Ruko-: pisi se ne vraćaju. :

Godina III.

U Pulj, nedjelja 2. prosinca 1917.

Broj 363.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 1. (D. u.) Službeno se javlja:

Talijansko bojište.

Na Monte Pertica suzbići su talijanski udarci.

Istočno bojište

Nepromijenjeno.

Zapadno od Korice osujetiše albanske dobrovoljačke čete bezodvlačno započetim protuudarcem francusku navalu.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 1. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: U Flandriji je ostala topnička djelatnost u umjerenim granicama. Jugol istočno od Arrasa je potrajala pojačana vatra. Bitka je kod Cambrai usplamsala jučer nanovo velikom žestinom. Naše su protunavale u svrhu poboljšanja naših položaja imale potpun uspjeh. Najjače je djelovanje topništva i minometna prokrčilo našoj pješadiji put u neprijateljske crte između Moeuvresa i Bourlona. Iz Fontainea i La Folle smo izbacili neprijatelja natrag na sela Graincourt, Anneux i Cantaing. S obje su strane Banteuxa naše čete sa Schelde gore na juriš osvojile uzvisine na zapadnoj obali rijeke, prodrle prve neprijateljske crte i zauzele sela Gonnelleu i Villers-Guislaln. Neprijatelj, koji se je žilavo branio, pretrpio je teških gubitaka. Zarobljeno bje 4000 Engleza, zaplijenjeno više baterija. Protunavale, koje je neprijatelj poduzeo na večer protiv Gonnelleu, također uporabom topova i oklopljenih automobila, skršile su se uz velike gubitke. Jaka je topnička vatra potrajala na bojištu kroz noć.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Na zapadnoj je obali Moze bila bojna djelatnost topništva od vremena do vremena jača. Ritmajstor je frajher v. Richthofen izvojevao svoju 63., poručnik Klein svoju 22. pobjedu u zraku.

Istočno i macedonsko bojište. Nikakove veće bojne djelatnosti.

Talijansko bojište.

Navale su se Talijana protiv Monte Pertica izjalovile.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJEŠTAJI.

Engleski:

29. studenoga. Neprijateljska je navala protiv belgijskim položajima u blizini Aschbroopa bila iz žestokog boja suzbijena. Južno od Scarpe privredosmo u noći prigodom sukoba ophodnja nekoliko zarobljenika. Sa ostalih fronta nema ništa osobitoga da se javi.

29. studenoga, na večer. Jutros znatna obostrana djelatnost artilerije u susjedstvu bourlonske šume. Zapadno od šume promaknusmo naše crte uspješnim mjesnim poduzecima lako naprijed. Napadaji, što je neprijatelj jutros još za rana poduzeo u susjedstvu Aviona i Hollebeke, bjehu odbijeni, te je tom zgodom ostalo nekoliko zarobljenika u našim rukama. Neprijateljska je artilerija pokazivala u tom odsječku nešto povišenu djelatnost. Kroz dan istočno i sjeveroistočno od Yperna djelatnost ljetala, dok se vrijeme lako poboljšalo i uz djelomično dobar vidik; ipak kad je nastao silno jaki zapadni vjetar i oblačno, posvetila su naša ljetala svu pažnju zajedničkom radu s našom artilerijom, kao što i izvidničkoj djelatnosti. Znatni broj svjetlih slika bijaše snimljen. Kroz dan se izbacilo preko 130 bomba: na kolokvore Contrai, Roulers, Menin i Thourout te na ostale ciljeve, kao što i na bojište kod Yperna. Unatoč jakom vjetru i oblačnom nebu izbacismo u noći 17 teških bomba na kolodvor Roulers, te ispuštismo mnogo salva iz pušanih strojeva na njemačke barake u okolici. Jedno neprijateljsko ljetalo bje bez kormila prisiljeno da se spusti, i tri su naša ljetala neizvjesna.

Izvještaj iz Palestine. Nikakova promjena položaja.

30. studenoga, na večer: Danas oko 8 sati ujutro navallo je neprijatelj poslije žestokog opstrijeljavanja sa jakim silama na širokoj fronti južno od Cambraia medju Verdhuille i Creve-cour. Malo se zatim razviše daljnje navale protiv našim položajima zapadno od Cambraia, u susjedstvu Bourlonske šume i Moeuvresa. Sve su neprijateljske navale od Mosnieresa do Moeuvresa bile suzbite nakon višesatnog, oštrog boja, za kojega su navaljujućoj njemačkoj pješadiji bili zadani teški gubici: uslijed naše topovske, pušćane i strojopuščane vatre. Južno od sela Mosnieresa, od okolice Bonavisa do Villers-Gullelaina uspjelo je neprijatelju, te je na raznim mjestima provallo u naše položaje; došao je do Lavacquerie i Gouzeaucourta. Protunavalama smo već natrag osvojili Lavacquerie te protjerali neprijatelja iz Gouzeaucourta i sa gorskog grebena istočno od ovoga sela. Borba traje dalje.

Francuski:

29. studenoga. Sjeverno od Aisne i u kraju kod Saigneula topovska djelatnost. U Champagnu sjeverno od Coriheta pokušao je neprijatelj jučer na večer, da uz pomoć velikog mnoštva čela navall, izakako je proveo oštru i žestoku pucnjavu. Mi smo ga odbili i nanijeli mu teških gubitaka. U Argonnama nam se posrećio napadaj na njemačke crte zapadno od Aire te (dovedosmo približno 10 zarobljenika. Dvije su se neprijateljske navale, jedna na lijevoj obali Moze, u kraju kod Bethincourta, a druga na desnoj obali sjeverozapadno od Vaux-Devant-Dauloup potpuno ponesećile. U gornjoj se Alzaciji nastavlja djelatnost artilerije.

29. studenoga, na večer. Djelatnost obli artilerija na cijeloj fronti, a osobito ipak između Somme i Oise, u Champagnu, u kraju kod Mas-singes, u Argonnama, na lijevoj obali Aire, u kraju šume Chaume, kod Bezouvaux kao što i u gornjoj Alzaciji.

Belgijski. 28. studenoga. Iza žestoke pucnjave navallo je neprijatelj na naše jarke kod Aschbroopa, te mu je uspjelo da prodru u jednu od naših promaknutih straža. Protunavalom bijaše ipak protjeran. Preko cijelog dana i kroz noć potrajala je u tom kraju živa topovska djelatnost. Istočno od Dixmuidena i u predjelu Ransepelle postala je djelatnost artilerije, koja je prije podne bila slaba, popodne jakim pucnjavom na naše utvrde živahnijom. Odratismo osobito vatrom na neprijateljske topove i redove. Na večer izbacili su avijatičari bombe na naša zakloništa kod Alveringheima i Oogla-Vleterena.

Istočni izvještaj od 28. studenoga. Artilerijska borba pokazivaše na cijeloj fronti neku žestinu osobito u kraju kod Bitolja. Jedan je hitac naših baterija prouzročio eksploziju u neprijateljskim crtama. Neko je englesko ljetalo bacilo bombe na Dramu i neprijateljska zakloništa u okolici Seresa kao što i na mjesto Petrić.

* Ugarska izborna reforma. Iz Budimpešte brzojavljaju sa dne 29. studenoga: Ugarski će ministar za izbornu pravo dr. Vazsonyi stići dne 1. 1. o. mj. u Beč, gdje će ga car primiti u audijenciju. U toj će audijenciji biti po svoj prilici podijeljena sankcija za osnovu o izbornoj reformi. Ova će osnova biti podastra lih u tu svrhu sazvanoj sjednici zastupničke kuće. Ova bi se sjednica imala uz prekid zasjedanja delegacija održavati još u prvoj sedmici mjeseca prosinca.

* Zasjedanje delegacija. Senior je četrdesetorice izaslanika austrijske zastupničke kuće Fuchs savzao za ponedjeljak, dne 3. prosinca, o podne skupštinu svih izaslanika zastupničke kuće, u kojoj će se ustanoviti predlozi stranaka glede izbora predsjedništva, pročelnika, zamjenika pročelnika i izvjestitelja. U 5 sati će popodne biti tad konstituirajuća sjednica delegacija.

* Medjunarodna konferencija alijiraca u Parizu otvorena bje 29. studenoga. Predsjeda joj ministar-predsjednik Clemenceau. Sa strane Engleske prisustvuju: Lloyd George, Balfour, lord Milner, sir Geddes, lord Reading, admiral Jellicoe, lord Robertson; iz Amerike pukovnik House, admiral Benson i dr. Taylor.

Kühlmann o mirovnoj ponudi.

: Glavni je odbor njemačke zastupničke kuće održavao dne 30. o. mj. sjednicu, u kojoj se je raspravljalo o izvanjskoj politici. Kao prvi je govornik prihvatio riječ državni tajnik izvanjskog ureda dr. v. Kühlmann i kazao: Gospodo! Naši su pogledi u ovaj trenutak upravljani u prvom redu prema istoku. Rusija koja je bacila ratnu zublju u svijet, Rusija, u kojoj je sve do mozga u kostima trull čopor birokrata i čankoliza postrance od samovladara, koji je možda katkad dobro mislio, ali bio slab i zaveden, prokriomčario bio mobilizaciju, koja je neposrednim uzrokom silne te katastrofe naroda, ova ista Rusija uklonila je krivce i bori se sad u teškim bolovima za to, da primirjem i mirom steče njesta za svoje unutrašnje preporodjenje. Jasnim riječima, kojima je gospodin državni kancelar jučer obrazložio stanovište njemačke vlade naprama toj težnji, ne trebam sa svoje strane ništa da pridodam. Mi se ni u ovom pitanju ne čemo udaljiti od načela čvrstog i umjerenog državnog umljeća, koje se upire o činjenice. Od današnjih vlastodržaca u Petrogradu prapćena se dosad načela čine prikladnima za podlogu novouređenja prilika na istoku, koje računaju sa pravom samoodređivanja naroda, i koje su kadre, da zajamčuju bitno i trajne interese obliju velikih susjednih država, Rusije i Njemačke. Da možemo ići za tim ciljevima u najužem sporazumu sa svojim saveznicima i — kako mi se nekako čini — uz moralnu potporu pretežne većine ovdje sakupljenih zastupnika njemačkog naroda, pruža mi osobito zadovoljstvo, te će to i našem istupu naprama izvana podijeliti potrebitu snagu.

Glede vojničkog ste položaja čull jučer iz ustiju gospodina državnoga kancelara opširna razlaganja. Stoga se ograničujem danas na to, da kažem nekoliko riječi o vojni protiv Italiji, koja je još u potpunom toku, a političke se njezine posljedice, premda se naravski još ne mogu u punoj mjeri pregledati, ipak već u nekim točkama jasno razabiru. Bila je to slika, koja se ni u istoj ovoj gigantskoj borbi nije još bila vidjela, kako su se preko sivog Krasa preko crvenkastih litica alpskih dolina vijale smedje zmije njemačkih i austro-ugarskih nasrtajnih gomila u zasjajene ravnice Italije, koje su od dana Staufovaca tako privlačivom magičnom silom djelovale na njemačko čeznuće, i kako se je pod vrhovnim zapovjedništvom mladoga cara iz kuće Hapsburške, skršila i uzmaknula pod snažnim udarcima, koji su tako značajni postali za zapovjednički veleum saveznih vlasti. S nijednom zemljom u Europi nije duševni svijet Njemački podržavao tako uske odnošaje prije ovoga rata, kao što s Italijom. Novo se je udružena država u sjeni moćnoga trojnoga saveza uzdignula do ugleda, moći i bogatstva, dok se nije Italija uz krik podmićenog novinstva i uz vodstvo bezdušnih i kratkovidnih državljana iz puke pohlepe odlučila bila za sramotnu politiku, koju ona danas tako skupo plaća.

Nasuprot tvrdnji sa neprijateljske strane, da Njemačka svoje ratne ciljeve zato tako prikriva, kako bi jednom, kad joj podje za rukom, da okupi protivnike oko stola za rasprave, mogla nastupiti sa nečuvenim zahtjevima, izjavio je državni tajnik, ako je našim protivnicima stalo do toga, da saznaju, što mi hoćemo, to imaju oni za to mnogo putova. To stoji, da protivnici nijesu odgovorili na papinu notu, i da su Francuska i Engleska odlučile, da grade na sili. Na pitanja, stavljena tečajem rasprave, da li će biti eventualnim raspravama sa Rusijom pritegnuta i Rumunjska, izjavlja državni tajnik, da nijesu dosad potvrđene vijesti o rumunjskoj ponudi za raspravljanja, koje su se posljednjih dana pojavile. Odluči se Rumunjska na ponudu, trebat će posebnih rasprava.

Poljački je jedan govornik pozdravio jučerašnji govor kancelarov o pravu samoodređivanja naroda. To će biti najbolji osnov za trajan mir. No u ponašanju se upravnih činovnika u zaposjednutim područjima mnogo u čemu još dosad opaža nedostatak toga načela. Uza sva obećanja nije do danas još općenito uređeno poljačko radničko pitanje. Govornik se nakon toga bavi odnošajima u Litvi i izjavlja, da je

poljački element u Litvi sa kulturnog i državnog gledišta od veće važnosti negoli litvanski i da se stoga ne smije zapostavljati. U zemaljskom bi se vijeću moralo stoga dati mjesta i Poljacima i drugim skupinama.

Jugoslavenska politika.

„Sloboda“ o narodnim izdajcima. — Slovenske općine za narodno ujedinjenje — Ljubav Seidlerova prema Jugoslavenima — Jedan dementi bosanske vlade.

„Sloboda“ piše o izdajničtvu Stadlera i Šusteršića: A što želite ta gospoda? Zele „autonomiju“ Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine. Ta bi autonomija imala izgledati po prilici onako, kakova je danas „autonomija“ Bosne i Hercegovine. Državopravni bi položaj dakle, bio daleko gori, nego što je danas nagodbeni položaj Hrvatske i Slavonije. Prema osnovi te gospode, imala bi „autonomija“ ovih zemalja nekakvi kolonijalni položaj, gdje bi ugarski i austrijski ministar-predsjednik imali više prava, nego sav narod ovih zemalja zajedno. Osnova ta dakle ide za ropstvom a ne slobodom našeg naroda; ona ide za pogoršanjem njegovog položaja u Austro-Ugarskoj, ona odbacuje Slovence, jer da nisu Hrvati, a poziva se na hrvatsko državno pravo, do kojeg razboriti ljudi toliko drže, koliko i do praznih zakletvi i obećanja vladodržaca. Sve u svemu ti su ljudi tako preuzeli na sebe janjičarsku ulogu protiv prava na život i protiv slobode čitavog našeg naroda jugoslavenskog. I ovaj bašbozučki posao ovi ljudi pokrivaju s autoritetom jednog katoličkog nadbiskupa, koji sav svoj religiozni autoritet stavlja u janjičarsku službu tamnim silama protiv vlastitog naroda. Eto tako rađe današnji janjičari. No varaju se, da će im uspjeli gadna rabota. Njihovo je vrijeme prolupalo u nepovrat. Uvjerit će se o tome, dok ih za njihovu izdajničku rabotu postigne zaslužena kazna i prezir naroda.

„Slov. Narod“ i „Slovenec“ današnju skoro dnevno po nekoliko izvaja krunjskih općina kojima se ove izjavljaju za politiku svibanjske, jugoslavenske deklaracije. Općinski načelnici krunjskog kotara (23 općina) poslaše jugoslavenskom klubu izjavu, iz koje vidimo: Općinski načelnici krunjskog kotara, sakupljeni na sastanku u Šmaru dne 14. studenog t. g., osvjedočili su, da je naša budućnost samo u ujedinjenju Slovenaca, Hrvata i Srba. Ova su tri plemena samo jedan narod, jedna krv, jedan jezik. Naši su nas krveli neprijatelji razdijelili na razne pokrajine, da nas lakše mogu ugušiti. Zato odlučno zahtijevamo, da pokrajinske granice nestanu. Naši se muševci i naši momci ne bore za prevlast Nijemaca i Mađara, već za jednakopravnost svih naroda, u prvome redu za slobodu i jedinstvo jugoslavenskog naroda, što je ali moguće samo u samostalnoj jugoslavenskoj državi, koja će biti pod hapsburškim žezlom. Otkrilo i jaano izjavljamo, da nećemo prije mirovati, dok se ovaj naš minimalni zahtjev ne izvrši. Zahtijevamo ali i to, da budu u budućoj jugoslavenskoj državi ujedinjeni svi jugoslavenski rodovi, dakle i prekomurski i metlački Slovenci. Niti jedno jugoslavensko selo neka ne ostane pod tuđim gospodstvom. Pozivljamo jugoslavenski klub, neka bezodvlačno ustanovi narodno vijeće, u kojemu neka budu zastupane sve stranke. Pozdravljamo nastojanja sv. oca Benedikta XV za opći mir, koji neka bude proveden za sve narode. Pozivljamo sve slovenske općine, neka se izjave za ujedinjenje jugoslaviju. Neka ne bude niti jedne općine, koja ne bi bila dala takve izjave. Svjetski je rat nastao, jer pučanstvo kod toga nije imalo da ni malo odlučuje. Zato neka čitava jugoslavenska javnost radi oko toga, da se čitav javni život demokratizira. O ratu i miru neka odlučuje samo narod.

U početku svog ministarovanja izjavio je ministar-predsjednik Seidler, da se u Austriji nijesu nikad provadjali zakoni narodne ravnopravnosti, danas izjavlja, da nema savršenije demokratije na svijetu negoli je austrijski ustav. Za vrijeme prve izjave, stajala je ruska vojska još u Galiciji i ruska je vojska i državna sila bila još snažna. Danas, kad se Rusija nalazi na rasulu, promijenilo je ministar-predsjednik svoje mišljenje. O samoodređenju naroda u Austriji neće ni da čuje. To vrijedi samo za Rusiju. Za nas vrijede načela privilegiranja naroda. Zahtjev, da se Austriju i Ugarsku demokratizira, je po shvaćanju dr. Seidlera umješavanje u naše unutarnje prilike, a to je nedopustivo. Mir sa Rusijom neće sklapati zastupnici naroda, već činovnici i svećenici dualističkog, protuslavenskog sustava. Cilj ovih mirovnih pregovora ima da bude uspostava starih protuslavenskih prilika u Austriji, ojačanje dualizma, i po mogućnosti restauracija starih germansko-romanskih saveza. Njemački državni kancelar očijuka već sa „vjerolomnom“ Italijom, te pozivlje ministra Sonnina, neka sklopi čim prije mir, kad vidi, da se Rusija izneverila sporazumu. A njemački su zastupnici u našem saboru veoma zabrinuti za sudbinu drugog „vjerolomnog“ saveznika Rumunjske: Kuhre zurück, alles verziehen! Mora se naime ojačati protuslavenski blok, od Tirola sve do Crnog Mora, mora se jačati talijanstvo Trsta, Rijeke, Zadra i Pule, da ne zavladaju tamo omraženi Jugoslaveni. Unatoč svim žrtvama ne čita se danas u nijednoj njemačkoj novini riječ o kakvim talijanskim veleizdajnicima, ali zato su vladajući njemački krugovi veoma radodarni sa takvim oznakama za Čehe i Jugoslaveni. Ovi su ljudi najsvetniji, ako mogu istaknuti „vleizdajništva“ Čeha i baš su neutješljivi, što su se Jugoslaveni ponijeli na bojištima hrabro, što su bili vazda vjerni. Mrze nas više negoli Čehe, jer uz najbolju volju ne mogu naći nikakve krivnje na nama, da nas kamenuju. Sretni bi bili, da smo izdali sto puta domovinu, samo da bi mogli dobiti izliku, da nas zatru. Mrze nas radi naše vjernosti.

Službeni dopisni nred donosi slijedeći dementi: Nekoji su zagrebački listovi kod komentiranja u „Hrvatskom Dnevniku“ izašle izjave nadbiskupa dr. Stadlera, o riješenju jugoslavenskog pitanja na temelju hrvatskog državnog prava tvrdili, da je bosansko-hercegovačka zemaljska vlada sa ovom izjavom u savezu, dotično, da je ona uplivala na promjenu smjera imenovanog lista. Sa uadežne se strane ustanavlja, da je ova tvrdnja hotimična, tendenciozna izmišljotina i da je ista bez ikakvog temelja.

Ni zemaljska vlada, kao što ni zemaljski glavari ne stoje u nikakvoj vezi sa čitavom aferom „Hrvatskog Dnevnik“. Stoga se mora i u raznim novinama, na temelju vijesti „Narodnih Listy“, izašle vijest o militariziranju uredništva „Hrvatskog Dnevnik“ označiti kao posve krivom, jer se je promjena u uredništvu izvršila bez ikakvog uplivanja sa strane zapovjedajućeg generala i zemaljskog glavaru, dotično sa strane zemaljske vjode. — (Ne znamo, da li se bosanska zemaljska vlada stidi same sebe ili se stidi frankovaca, Stadlera i njihovih pajdaša. Bilo kako bilo, za frankovce nije ovaj dementi nikakav kompliment. O. u.)

iz Rusije.

Iz tajnih dokumenata: Rumunjska. — Bezlična sveza Beč. — Carskoje selo. — Seidlerov govor brzojavljen u Petrogradu. — Izbori za konstituantu. — Slobodna Ukraina. — Novi ruski poslanici.

Stockholm, 1. (D. u.) Medju dalje lse pripoćenim tajnim ruskim ugovorima nalazi izvješće od 20. studenoga 1916., potpisano po Polinovu, glade ustupa Rumunjske u rat. (Izvješće ustariovljuje, da je držanje Rumunjske već prema stanju vojničkih operacija veoma često kolebalo sad na jednu, sad na drugu stranu. Osobito pod konac je godine 1915. i početkom godine 1916. iza skršenja Srbije i nastupa Bugarske naginjala politika Rumunjske vidno na stranu naših neprijatelja, dok se je iza sjajne ofenzive Brusilovljeve u proljeću i ljetu 1916. nagnula rumunjska neutralnost opet na stranu antante, te je postojala mogućnost novih rasprava radi ustupa Rumunjske. Valja primijetiti, da je poglavica glavnoga stožera vrhovnog zapovjednika iz vojničkih razloga smatralo od početka ovame nstranjanje Rumunjske kod neutralnosti protičačnijim, negoli njezino umješavanje u rat. Kasnije se je postavio general Aleksejev na stanovište alijiraca, koji su u nastupu Rumunjske očekivali odlučan udarac za Austro-Ugarsku i skori svršetak rata. U vojničko-političkom ugovoru u kolovozu 1916. sa Rumunjskom prepuštena bje ovaj: Bukovina, Transilvanija, koja velika područja očito nijesu odgovarala onoj mjeri, u kojoj bi Rumunjska sudjelovala, koja se je obvezala, da će samo Austro-Ugarskoj navijestiti rat i ograničiti se također samo na operacije u Transilvaniji. Daljnji su dogodnji pokazali, kako jako su naši alijirci precjenjivali sudjelovanje Rumunjske. Pod utjecajem su se katastrofe, koja je nastala, pojavile u čitavoj Rumunjskoj struje proti nastavku rata i za što skorajnji zaključak mira, pa ma bilo i posebnog mira. Nesreća, koja je stigla Rumunjsku, naravno je posljedica potpune rumunjske vojničke nespremnosti. U političkom i vojničkom je pogledu Rumunjska sama sebe veoma precjenjivala i doživjela gorko začaranje. Sa stanovišta ruskih interesa mora nas kod prosudjivanja trenutnog položaja voditi ovo: Daje vojničko-politički ugovor s Rumunjskom od godine 1916. bio potpuno ostvaren, nastala bi bila na Balkanu veoma jak država, koja bi se sastojala iz Vlaške, Moldavije, Dobrudže, Bukovine, Transilvanije i Banata sa 13 milijuna žitelja. Ova država teško da bi bila naprama Rusiji prijaznija, teško da bi bila propustila ostvariti samosvojjih narodnih težnja u Besarabiji i na Balkanu. Uslijed toga ne smetn osobito političkih interesa Rusije slom vele-vlastnih osnova Rumunjske. Dogadjaji, koji su sad nastupili u Rumunjskoj, posvema su promijenili uvjete ugovora od godine 1916. Umjesto razmjerno veoma slabe vojničke potpore, koju je Rusija bila obvezana da pruži u Dobrudži, ruska je vojnička pomoć poprimala sad takav opseg, te nema nikakve sumnje o tom, da se mora naknadno preispitati obećanje glade zemljišne odštete, koje se nalazi u spomenutim ugovorima.

Beč, 1. (D. u.) Odgovor bje austro-ugarske vlade na rusku bežičnu brzojavku od 20. studenoga isti dan u noći bežično brzojavljen u Carskoje selo. Spomenuta je ruska bežična brzojavna postaja potvrdila primitak brzojavke na 30. studenoga u noći bežičnim brzojavnim putem. Beč, 1. (D. u.) Jučerašnja bje izjava ministra-predsjednika Seidlera u zastupničkoj kući o mirovnom pitanju otpremljena bežičnim brzojavom u Rusiju.

Berlin, 29. „Tageblatt“ javlja iz Berna: „Morning Post“ javlja iz Petrograda, da je ruska vlada zabranila poslanicima antante putovanje u ruski glavni stan. — Lenin i Trocki su poslali svim vrhovnim zapovjedništvima okružnice, u kojima im se pripoćuje, da generali i političari kao agenti buržoazije kane osnovati novu vladu, te se zahtijeva, da se uapre oni izdajice, u koliko se nalaze u glavnom stanu.

Zeneva, „Progres de Lyon“ pripoćuje razgovor sa rumunjskim generalom Ilescu. General je medju ostalim izjavio: „Položaj je rumunjske armade radi nestašice opskrbe do skrajnosti težak. Proti pogibelji ruskog posebnog mira mora antanta uz pripomoć još ono malo lojalnih Rusa zaplijeniti mornaricu u Crnom moru

i preuzeti vrhovno zapovjedništvo nad armadama Rumunjska bi nakon toga premjestila svoju osnovku u južnu Rusiju. Inače prijeti katastrofa“. Isti list veli nadalje, da antantu zabrinjuje položaj Rumunjske. General će Berthelot primiti ondje veći krug za djelovanje.

London, 30. (D. u.) Reuter. Petrogradski dopisnik „Timesa“ javlja: General je Duhonin upravio na sve čete dnevnu zapovjed, u kojoj je obrazložio uzrok, zašto se nećka, da sa neprijateljima stupi u pregovore. Po njegovom mnijenju ima vlada, a ne vrhovni zapovjednik, da započne pourparlers. Pozivlje čete, neka izjave da li su sporazumne sa njegovim postupanjem. Ako nijesu, tad će on dobrovoljno predati „apovjedništvo Krilenku.

Rotterdam, 1. (D. u.) Prema listu „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ doznaje „Daily Telegraph“ iz Petrograda u četvrtak: Konačni rezultat izbora za zakonodajnu skupštinu u Petrogradu kaže, da su boljševici dobili 400.000 glasova, kadeti oko 250.000 glasova te socijalni revolucionarci 150.000 glasova. Broj glasova, koji otpada na ostalih 16 stranaka je bez važnosti. Od 12 mjesta otpada 6 njih na boljševike, 4 na kadete i 2 na socijalne revolucionarce.

Stockholm, 30. (D. u.) Prema vijestima iz Haparande ukrajinsko je vijeće proglasilo, da Herzon i Odesa pripadaju Ukrajini.

Kopenhagen, 30. (D. u.) „Sozialdemokraten“ javlja preko Stockholma iz Petrograda: Ruska je vlada zaključila, da u Londonu, Parizu i Rimu imenuje nove poslanike. Za ova će mjesta biti odabrani pristaeke stranke boljševika. Svi antantini diplomati prosvjeduju proti objavljenju tajnih dokumenata. Očučili su, da će otputovati u Stockholm i da će predati svoje zastupstvo punomoćnicima.

Petrograd, 29. (D. u.) U notli Trockoga na poklisarstva i poslaništva neutralnih naroda, koju je objelodanila petrogradska agencija, upućuje Trocki na predloge, koji su bili postavljeni poslaništvima saveznika, da se upuste u pregovaranja u svrhu bezodvlačnog primirja na svim frontama u svrhu sklopljenja demokratskog mira bez aneksija i odšteta, te upućuje na naloge, koji su bili izdani vojničkim oblastima i zastupnicima vojske, da stupe u pregovaranja s vojničkim zapovjedništvima neprijateljskih četa o bezodvlačnom primirju na svim frontama, te moli poklisare dotično poslanike, da saopće zaključak o primirju i uvodu u mirovna pregovaranja neprijateljskim vladama. Trocki je izrazio pouzdanje, da će radnički razredi neutralnih zemalja odlučno podupirati ruskim vladu.

Berlin, 1. (D. u.) Večernji izvještaj javlja: Na Cambraskom bojištu izjalovile su se jake engleske protunavale proti položajima, što smo ih jučer osvojili. Na ostalim frontama ništa nova.

Česi potukli boljševike! „Neue Fr. Presse“ javlja iz Stockholma: Francuz, koji je stigao amo iz Petrograda preko Haparande, saopćio je zastupnicima štampe, da je pobjeda boljševika bila skoro već gotovim dogadjajem, kad su se umješale u boj proti njima češk. legije. Dio tih legija zaposjeo je Kijev, dok drugi veći dio njih stoji već pred Moskvom.

Ugarska delegacija. Za predsjednika ugarske delegacije bio je izabran grof Khuen Hedervary. Delegaciju će u utorku prije podne primiti kraj. Popodne će grof Czernin držati svoj ekspoze.

Njemački državni sabor prihvatio je u trećem čitanju sa svim glasovima, proti glasovima neovisnih socijalista, prijedlog o 15 milijardama ratnog kredita.

Obustava vatre na čitavoj ruskoj fronti. Kako javljaju iz Berna, bila je prema Reuterovoj vijesti iz Petrograda uslijed izjave njemačkog vrhovnog zapovjedništva, da je spremno zapodjenući sa Rusijom pregovore glade primirja, obustavljena vatra na čitavoj ruskoj fronti.

Strava u Rumunjskoj radi mirovne ponude. Iz Amsterdama se brzojavlja, da je Rumunjska poslala antanti notu, u kojoj se obrazlaže, e će Rumunjska biti uslijed dogadjaja u Rusiji prisiljena, da bez pripomoći alijiraca napusti frontu, ili da se upusti u rasprave sa neprijateljem. — Prema brzojavci je iz Stockholma izazvala ruska mirovna ponuda u Rumunjskoj pravu stravu, pošto će Rumunji biti prisiljeni, da u slučaju posebnog mira polože oružje, ili da pobjegnu u Rusiju, gdje bi vojnici bili zatočeni. Kao prva se posljedica povlačenja ruskih četa pokazuju siine dezertacije Rumunja, koji

hrpimice ostavljaju svoje postojanke i sakrivaju se po selima u Besarabiji.

* **Ruski diplomati u Americi.** „Berliner Tageblatt“ javlja iz Bazela: Odstup je članova ruskog poslaništva izazvao u političkim krugovima u Washingtonu to jači dojam, što su članovi poslaništva izjavili, e nijesu u stanju, da u buduće zastupaju interese ruskih državljana u Americi. Pošto se njihov imetak nalazi u rukama revolucionarne vlade, a oni ne primaju više nikakova novca iz Rusije, prihvaćaju sa zahvalom ponudu Amerike, da stupa u armadu Udruženih država.

Političke vijesti.

Nijemci i ruska mirovna ponuda.

Poslije izjave njemačkog drž. kancelara Hertlinga u njemačkom državnom saboru razvila se je debata o miru i o ruskoj mirovnoj ponudi. Iz ove debate proizašlo, da su sve njemačke stranke u saboru zato, da načelo o samoodređenju naroda ima vrijediti za Rusiju ali ne i za središnje države. O demokratizaciji javnog života, kao preduvjetu za mir, nije bilo u toj debati ni govora. Zast. Tumborn je u ime centra izjavio među ostalim i sljedeće: Mi odbijamo mir slovanja i osvajanja, ali i mir odiranja. Mi težimo za sporazumom, koji neka domovini jamči za njezinu integritetu, za sigurnost njezinih granica i za potpunu slobodu i neodvisnost, naročito pako na gospodarstvenom području. — Socijalni demokrat Schiedemann veli, da njemački narod ne će poljsko kraljevsko kruno ili novih vojvodina. Poljska, Litavska itd, neka si svoju budućnost urede tako, kako oni hoće. — Obzirom na ponudu ruske vlade rekao je nacionalni liberalac sljedeće: Naše je stanoviše određeno u tom pogledu od dosadašnje njemačke politike. Njemačka je ponovno ponudila mir. Njemačka se sa svojim saveznicima nalazi u takovom položaju, da vlada i drž. sabor mogu odbiti, da se učini novu mirovnu ponudu. Već je tu put, koji vodi do budućeg sporazuma sa Rusijom. Kao pretpostavka vrijedi kod toga jamstvo za naše vojničke, gospodarske i političke interese. — Konservativac grof Westarp izjavio je ovo: Zadaća je naše politike kod predstojećih mirovnih pregovaranja, da imamo pred očima samo životne interese Njemačke i da sve, što je mač pridobio, iskoristimo za sigurnost Njemačke, za njezinu jakost i njezinu slobodnu budućnost. To smo željeli čuti i od drž. kancelara. Naš narod zahtijeva, da se tako govori. Tko tome prigovara, ne zna kako u narodu izgleda. Takav bi način govora razumijeli i u inozemstvu. Kancelarova je izjava o Rusiji bila razveseljavajuća, ali možda ne će biti moguće, da sa ruskom vladom utanačimo izgradnju novog svjetskog reda, jer ostali neprijatelji kod toga ne sudjeluju. Naša istočna granica nesmilje biti više ugrožena. Trebalo bi pomisljati i ispitati i to, u koliko je pravo naroda na samoodređenje spojivo sa njemačkim interesima.

Boč i Pešta.

„Venkov“ donosi: Između bečkog i peštanskog kabineta vlada velika napetost radi čeških zahtjeva. Madžarima nije dovoljan posljednji odgovor ministra-predsjednika Seidlera. I ako je u njemu proglasio, da ne će Česima ništa da daje, i da će se uvijek gledati da se zatre njihove težnje i nastojanje oko oslobođenja, Madžari su ipak ljutiti, jer su očekivali nešto posve drugoga. Očekivali su nove, veće progone, persekucije, osudjivanja i utamničenja, baš onako kaošto i Svecijemci. Kad se pak Seidler pozvao u toj stvari na najviši kasacijski sud, Pešta se nemilosrdno naljutila. Govori se dapače o krizi, u kojoj bi se radilo i o Seidleru ili Wekerlu. Jedan od njih mora tobože da padne. Pobijedi li Seidlerov smjer, nije moguće da ostane Wekerle — i obratno! Prema svemu, kako osiguravaju njemački krugovi, nada se pobjedi Wekerle, a to da bi značilo nekakvu obnovu nekakove Stürgkhove vlade u ovoj državnoj polovini. Čini se pak, da se tu radi više o bajkama, negoli o činjenicama. Poznato je, da je Seidler svojim mišljenjem njemački nacionalist i da živi u dobrom odnošaju s Wekerlom, a isto je tako poznato, da su se i u Beču osvjedočili, kako bi bilo užasno nepolitički, kad bi se upravo dandanas, kad cijeli svijet piše i govori o slobodi i slobodnom razvoju naroda, opetovali baš u Austriji najgori progono. Nije slučajni pojav ni to, da je upravo sada u Švicarskoj prvi član saveznog vijeća držao govor za slobodu i ravnopravnost svih naroda i da je tiskovni ured sam taj govor u štampi raširio. Iz Beča pokazuju tako Pešti, da u ovo doba nije moguće u Cislajtanimi oponašati

madžarski uzor. Ta, i kad bi se poseglo k takovim sredstvima, nestalo bi odmah državnog carevin-skog vijeća, nestalo bi i delegacije i Austrija bi bila jedina država na cijelom svijetu, gdje bi se vladalo apsolutistički. Sam je grof Andrassy naglasio to, da bi se iz toga porodile štete tako velike, da se ne bi dale ničim, i nikako nadoknaditi. U Ugarskoj još uvijek misle, da se velika narodna pitanja dadu riješiti samo tlakom, i čude se, kad tko protivi tomu protestira! Ali to budi ne baš sklonu kritiku na svim mjestima. „Mađ razmjerno narod madžarski, koji je sam prošao u prošlosti križnim putem muke i progona, hoće sada, kad se oslobodio, da igra ulogu većega tirana, negoli ikoli veliki svjetski narod“, piše u nedavno samo njemačko glasilu, kojemu je naravno stalo bilo najviše do njemačke manjine u Ugarskoj. Ali svijet znađe, da je baš tako kaošto Nijemcima, da još i daleko gore slavenskom i rumunjskom žiteljstvu u Ugarskoj, a te činjenice ne dadu se ničim izvrnuti, najmanje pak nekakvim cijenim i ciničkim frazama dra. Wekerla i nadbiskupa Czernocha, koji su se usudili tvrditi, da tobože nije nigdje narodima tako dobro, kaošto baš u Ugarskoj. U ostalom o tim stvarima progovorit će se glasno i jasno u delegacijama. Tamo će se podati pravu sliku o madžarskim prilikama, kako bi jednom mogao ili morao da prestane onaj ton, s kojim se govori i piše u Madžarskoj. A još nešto: Kad bi se u češkoj štampi ma samo pojavnu onako pisalo o Madžarima, kako to pišu Madžari o Česima, sigurno bi cenzura upravo grozno ruda. Madžarski pak listovi uživaju potpunu slobodu, da napadaju na češki narod na najbijedniji način.

Madžarsko samoodređivanje naroda.

Kad je ono nasto u Rusiji prevrat, bili su madžarski listovi puni slatke hvale, da su se neruski narodi oslobodili od carizma. Osobito pak Finci i Estonci, koje drže za svoje rođake, postali su predmetom njihove osobite pažnje. Kad je Wilson proglasio načelo „samoodređivanja naroda“, veselo su mu Madžari išli u susret. Kad je Czernin izjavio, da između njegovih nazora o narodnoj misli i između nazora Wilsonovih nema nikakove razlike, opet je sva javnost pristala uza nj. Károlyi i Apponyi nijesu tajili, da su za „samoodređivanje naroda“. U Poljskom se pitanju dapače i Wekerle oduševio za to načelo. Tisza i Andrassy nijesu nikada protestirali proti tomu. A ipak o samoodređivanju Slovaka, Rumunja, Jugoslavena i Rusina ne će ni da čuju, — dapače niti madžarski socijalni demokrate! Je li tu raskol u mišljenju ili u logici? Madžari su si učinili definiciju o narodu prema svojoj potrebi. Narod je državotvorni element, a u Ugarskoj je samo madžarski narod takovim, a napokon zakon drži madžarskim, dotično ugarskim narodom sve državljane svetostjepanske države. Za samoodređivanje Ugarske su svi Madžari, kako dokazuju baš svojom agitacijom: „Daleko od Austrije!“ Slovaci, Rumunji i Jugoslaveni nijesu narodi, nego samo narodnosti. U svjetovnoj politici govori se samo o narodima, a nikako o narodnostima. Wilson, Czernin i ruski revolucionarci govore samo o narodima. Mogu to dakle biti samo Madžari. A narodnosti? To su političke neznalice, nesposobni, da stvaraju države, a takove ne respektira madžarski mozak, niti madžarski zakon ili znanost. A Madžari su čvrsto osvjedočeni da „Qui bene distinguit bene docet“, (da mudroj glavi jedno oko je dosta. . .) — („Nár. Listy“).

Dnevne vijesti.

Gradnja ličke željeznice. Kako nam se iz Like javlja, gradnja ličke željeznice od Plaškoga prama Vrhovinama napredovala je do sada tako, da se računava, da će za mjesec dana biti i Vrhovine spojene sa željeznicom. Na ovaj način bilo bi znatno pomoženo mjestu Otočac što se tiče dobave raznih živežnih namirnica pošto će ono biti od željezničke stanice udaljeno samo 12 km. Radnje oko nastavka pruge prama Gospiću morat će se preko zime prekinuti, tako, da bi ova pruga mogla biti izgrađena tek u ljetu naredne godine, pošto je udaljenost između Vrhovina i Gospića jedno 45 km. („Hrv. Lloyd“).

† **Ivan vitez Mahulja.** Žalosna nam stiže vijest, da je preminuo u Omišlju u velike štovani ravnatelj škole Ivan Mahulja. To je bio karakteran muž u svakom pogledu. Istakao se je u svojem dugotrajnom radu kao pravi hrvatski patrijota, a svoja je vjerska načela ispovijedao javno i otvoreno pred svakim. Na zadnjem je hrvatsko-slovenskom kongresu u Ljubljani držao u velikoj dvorani Uniona pred hiljadama svečani govor o odgoju naše mladeži. Hrvatsku je

mladost ljubio, za nju radio neumorno svega vijeka svoga, i tako si podigao dostojan spomenik u našem mjestu. Za dobrim pokojnikom svi žalimo. Mnogobrojnoj njegovoj porodici naše saučestje, a mili pokojnik neka primi na nebesima platu za svoja djela!

Domace vijesti.

Općinski odbor u Puli. Izvadak iz zapisnika sjednice od 28. novembra 1917. Otvorivši sjednicu, predsjednik općinskog odbora, gosp. tvrdjavni komesar, odgovarajući na optužbe iznesene protiv uprave općine po gosp. Vj. Lasciacu u svojem pismu, objavljenu u listu „Il Gazzettino di Pola“ od dne 24. novembra o. g., — navadja uzroke, zašto općina nije smatrala shodnim odgovoriti pozivima pokrajinske upravne komisije, opazajući, da se uslijed evakuacije grada nije moglo za ovaj grad usvojiti iste nazore, kojima je pokrajinska upravna komisija namjeravala razviti svoju započetu djelatnost u korist manje imućnih u drugim općinama pokrajine, naglasivši osim toga, obzirom na gori navedeno, da je općina Pula mjesto robe, postojano tražila da primi novčanu potporu, pa da je istu i dobila u iznosu od 20.000 K, koja je bila određena u korist majki i njihove djece ispod 2 godine, misleći ustanoviti zavod i razdobu mlječaka za djecu. — Podijelivši zatim riječ gosp. Lirussiju, upravitelju mjesne aprovizacije, dodao je gosp. predsjednik, da on preuzima rado svu odgovornost na sebe, koji obzirom na općinsku upravu, toll obzirom na aprovizacijsku komisiju, dobro znajući, da su svi namještenici ovih dviju ureda u ovoj stvari učinili potpunoma svoju dužnost. Gospodin Lirussi započima, opazivši, da je primio ne od pokrajinske upravne komisije, nego od općine u Puli nekoliko okružnica, na nekoje od ovih je odgovorio, na druge nije, pošto je morao smatrati u ovim slučajevima pokrajinsku upravnu komisiju, dotično njezinu aprovizacijsku upravu, ne kao takovu, već kao jedan trgovački zavod; nije se smatrao dužnim odgovarati na one dopise, koje nije cijenio korisnim za aprovizacijsku komisiju u Puli, kako to obično čini svaka trgovačka kuća. Razjasnio je, (kako aprovizacijska komisija nije mogla svakih putuočiti korist u slučaju kada bi naručila živežne namirnice, što ih je ponudila upravna komisija, dotično njezinu aprovizacijsku upravu, jer je ponudjeni živež mogla imati izravno uz niže cijene, negoli je to nudjela pokrajinska upravna komisija, i to usprkos svih popusta, što ih ova čini svojim cijenama u korist manje imućnih. Nastavivši, podao je g. Lirussi opširni izvještaj o cijelovj. djelatnosti, što ju je razvila mjesna aprovizacijska komisija tijekom zadnjih dviju godina, istaknuvši ogromni posao iste i znatnu korist, što ju je pučanstvo od ove djelatnosti primilo, bez upjave i pomoći pokrajine, te da aprovizacijska komisija nije zaslužila indirektno predbacivanje „mrtvilo“ i „neradnost“, što joj ga predbacuje gospodin predsjednik Lasciac. Pošto je pako aprovizacijska komisija u Puli razvila svoju djelatnost nezavisno bez sudjelovanja ijednog drugog faktora, on je i sada, kaošto je i bio mišljenja, da pomoć u korist pučanstva, koje je manje imućno, bude istoj dana mjesto u robu, kako gori navedeno, u novcu, kako to dobivaju i druge aprovizacijske komisije u pokrajini, jer će samo na ovaj način djelovanje započeto po pokrajinskoj upravnoj komisiji za manje imućne moći imati sigurno djelovanje za Pulu. Općinski odbor, saslušavši gornje navode, jednoglasno je zaključio, da prima do znanja koji izjavu gospodina tvrdjavnog komesara toli onu gosp. upravitelja Lirussija te da je i on njihovih nazora. Na koncu se zamolio gosp. tvrdjavnog komesara, da dostavi prepis današnje sjednice u svim potankostima koji pokrajinskoj upravnoj komisiji u Poreču, toli c. k. namjesništvu i c. i kr. lučkom ratnom zapovjedništvu. Prelazeći na drugu točku dnevnog reda riješilo se mo'be nekojih činovnika i to učitelja glazbe, Smereglic, delegata iz Pomera Zuccona i školske podružnice Saben, tičući se njihovih beriva. Nakon što se odobrilo zapisnik zadnje sjednice, zamolio su još riječ gg. članovi dr. Zuccon i upravitelj Lirussi, moleći gospodina tvrdjavnog komesara e bi se zauzeo za neke poslove općeg interesa, koji bi se možda u sadašnje vrijeme mogli riješiti. Nakon, što je gosp. tvrdjavni komesar izjavio, da će učiniti u tom smislu potrebite korake, zaključila se sjednica.

Živežne karte za šećer. Od danas u nedjelju počeo će se razdavati uz druge živežne karte i i karte za šećer.

Razredna lutrija. Brzobjavnu nam iz Beča: 300.000 K dobila se serija 1487, br. 49.; 40.000 K serija 599, br. 32.; 20.000 K serija 2878, br. 81.

Milodari za hrvatske škole. Prigodom „Božićnice“ položeni su preko naše uprave, za hrvatske škole slijedeći doprinosi: Sakupljeno je po gosp. Biller među našom momčadi na Nj. V. brodu „Lussin“ K 100. Darovaše po K 10: Radović; po K 7: Ambrozić; po K 6: Cetinić; po K 5: Biller, Vinček, Hrenović, Mašinarić, Časparović; po K 4: Poder, Reithofer, Martinović, Domazet, Florutz, Vitalić; po K 3: Jurza; po K 2: Zanki, Sindija, Hrončić, Jelinčić, Filinić, Bužković, Glavić; Divari, Leskovec, Buršić; po K 1: Lasić, Galović, Gobbo, Čejka, Čobanov.

Sakupljeno po gosp. Franu Štimac u gostioni Pavičevac na brdu Busoler K 46.40. Darovaše po K 5: Miho Pustianac; po K 4: Ivan Čelić; po K 2: Frano Štimac, Frano Čermelj, Franjo Pavikievac, Gržac, Eugen Amareći, Ladislav Piljuh, Ivan Poropat; po K 1: Jakov Saina, Henrik Kovačić, Antonija Kovačić, Ivan Božić, Sokolica Kovačić, Martin Polak, Drag, Grum, Antun Ladislavić, Josip Berag, H. Selunović, Hršić, Janos Zabados, Reiner, Ivan Zeluch, Maršić, Martin Bajz, Jakov Vlačić, Miho Božac, Josip Jurman, Jakov Višković, Jakov Girol, Frano Dobrić, Miho Premate; po 40 para: Josip Makarol.

Sakupljeno po gosp. Perčinić među našim našim radnicima kod električne direkcije u c. i k. arsenalu K 44. Darovaše po K 10: Perčinić; po K 5: Josip Kirac, Antun Ušić, Janda; po K 3: Ivan Mikovilović, I. Mikovilović; po K 2: pl. Vuković, H. Novy, Zedniček; po K 1: Antun Lazarić, Antelić, Matković, Mihovilović, Mate Kirac, Mikovilović, Martin Ralić.

Sakupljeno na Nj. V. torpiljari „89“ K 20. Darovaše po K 5: Pollak; po K 4: Dorotić; po K 2: Bukonić, Černobori, Mavro, Zrnčević; po K 1: Gerzan, Škopac, Mazzolini.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živčnih karata počevši od broja 4321.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak
Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kalendara, i to: „Danteu, malu i veliku pratku, Kalendar Srca Isusova, Veliki zabavni kalendar, „Vojnički kalendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kalendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

MALI OGLASNIK.

Fotografski predmeti, kroz ploče, papir, mikalije itd. dobivaju se uz niske cijene i točnu podvorbu kod K. GORTAN — Pazin.

Nikelni novac daje u zamjenu papirica Jos. KRMPOTIC, trg Custoza, br. 1. Kupuje četovodja Makso Sikošek. —
Stare poštarske marke Podsreda, u Štajerskoj.

Politeama Ciscutti.

Danas u subotu

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

„ISKRA“

velika drama u 3 čina sa glasovitom umjetnicom **Tina di Lorenzo** u glavnoj ulozi.

Mjesečnjakinja

veseligrada u 2 čina.

Početak: 2, 3-30, 5 i 6-30 s. pop.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 50 fl.; galerija 30 fl.

Takodjer za djecu!

Potpisujte 7. austr. ratni zajam!

Istarska Posujilnica u Puli

i njezina podružnica u Pazinu.

Pozivom na objavu c. k. ministarstva financija, koja sadržava prospekt

VII. austrijskog ratnog zajma,

upozorujemo učtivo sve naše članove i ulagatelje, da blagoizvole nabaviti putem našeg zavoda ove državne obveznice, koje su proste od poreza. — Upisivanje je započelo već 5. ovog tek. mj. te svršava u ponedjeljak 3. prosinca 1917. Daljnje upute daje blagajna.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admirალata broj 335 od 1. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Kolarž. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: štopski liječnik dr. pl. Weiser. Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: pučko-ustaški liječnik dr. Buzolić.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

MAX LANDA

Detektivski film u 4 čina.

Početak: 2-30, 3-55, 5-20 i 6-45 s. pop.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fl.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo ni podržava prav: promijeniti raspored.

Kako je stari Plunkett pošao kući.

Četka iz Kalifornije. Napisao Bret Harte.

(Nastavak.)

„Na, tad sam vrludao nekoliko dana u blizini kuće i nekako saznao, da je naredne sedmice rođeni dan Melindin i da će se tom zgodom naći na okupu veliko društvo. A velim vam, m'adici, nije to bila kakovagod svečanost! Ne! Čitava je kuća bila okićena cvijećem i sjala se u moru svetlosti; i bilo je s'uzinčadi bez broja i srebrnine i jeta i krasnih odijela i —“

„Striče Joel“ dovikne Noe.

„Što je?“

„Odakle su imali novac za to?“

Plunkett strogo pogleda znatiželjnoga pitača.

„Ja sam uvijek govorio“, odvrati on polagano, „da ću, kad podjem kući, poslati unaprijed mjenicu na deset tisuća dolara. Zar ne, to sam uvijek govorio? He?... A ja sam kazao i to, da ću poći kući — i ja sam bio kod kuće... Ili ne? He?“

Da li je ova logika imala u sebi nešto neodoljivo uvjerljiva, ili je pako želja, da čujemo svršetak Plunkettove pripovijesti, bila jača, bilo, kako bilo, nitka ga više nije prekidala. Njegov se je srećni humor doskora povratio, i uz lagano je smijuckanje nastavio:

„Pošao sam do najvećeg draguljara u gradu,

kupio par naušnica sa dijamantima, stavio ih u džep i zaputio se kući.

„Vaše ime?“ reče momak, koji mi otvorila vrata; — a bio je zoran momak, napola sluga, napola pastor.

„Skeesicks“, odvrati mi ja.

Povede me unutra i odmah na to dodje moja žena iz blagovaonice i reče:

„Moliv Vas, da mi oprostite, no čini mi se, da čujem Vaše ime po prvi put!“

Ona je bila veoma uljudna, jer sam si ja bio stavio crvenu vlasulju i prikljepio si krasnu bradu.

„Jedan prijatelj Vašega muža iz Kalifornije, milostiva gospodjo, sa darom za Vašu gospodjicu kćerku — —“

I učinio sam se, kao da sam zaboravio njezino ime. Ali tad povikne iznenada nečiji glas:

„Ali to je ipak odviše!“ I u sobu se zadržala moja Melindinica. „Predaleko tjeraš komediju, oče, prenavljajući se, kao da ne znaš više za ime svojeg kćeri. Ne stidiš li se?... Kako ti je, starče?“

I time mi istrga crvenu vlasulju i krasnu bradu, te ovije svoje ruke oko vrata — nagon, gospodo, pravi nagon!

Osokoljen smijehom, kojim smo popratili bili njegovo opisivanje Melindinih djetinjskih izjava, opetovao je njezine riječi više ili manje opširno još dva puta, kod česa je i njega samoga osvojila veselost, kojom smo popratili bili njegovo pripovijedanje — da, tečajem se je toga večera još nekoliko puta osvrnuo na to.

I tako je pripovijedao taj Odisej iz Monte-

Flata u razno vrijeme i na raznim mjestima, ali poglavito u kočionicama, više ili manje nesuvislo povijest svoga lutanja. Njegovo pripovijedanje nije bilo uvijek jednako; katkad bi pripovijedao izučudo nadaleko i naširoko, katkad bi znao promijeniti svojstva značaja odnosnih osoba ili ime mjesta, gdje se je to zbivalo, da, dva ili tri se je puta pripovijest upravo protivno svršila, ali da je posjetio bio ženu i djecu, bila je uvijek nepromjenjena činjenica. Dakako da u svakoj sumnjičavoju općini, kaošto je Monte-Flat — općini, koja je bila naviknuta na velika očekivanja i mačena ispunjenja — općini, u kojoj su se, da se izrazim tačnijim načinom govora, „od dana u dan nadali, da će otkriti zlatne žile, a kud i kamo češće nego u drugim općinama nailazili samo na mušj i kremen — u ovakovoj općini nijesu pripovijestima staroga Plunketta samo onako unaprećac vjerovali.

Samo jedan jedini od nas nije prijanjao uz ovu općenitu sumnjičavost, nego je starcu Plunkettu sve slijepo vjerovao — Henry York iz Sandy-Bara. On je uvijek bio pozoran slušatelj; njegova je mršava kesa pružala Plunkettu često sredstva, da tjera svoje neunosne špekulacije; njemu je morao starac češće crtati Melindine dražesti; on si je uzajmio Melindinu sliku; i konačno je bio onaj, koji je, sjedeći jednom posve sam u svojoj malenoj kolibici, cjeđivao tu sliku, dok se nije njegovo pošteno, lijepo lice stalo izariti u sjaju vatre na ognjištu.

(Nastavit će se.)